

NR 2 | 2023

RAPPORT

BARNEN OCH KRISEN

Så påverkas barnen av inflationen

AMANDA SCHULIN

tankesmedjan
TIDEN

UNGA ÖRNAR

ISBN: 978-91-89117-38-9

© Tankesmedjan Tiden 2023

Text: Amanda Schulin

Grafisk form: Johan Resele

Innehåll

Inledning	7
Begrepp och definitioner	8
Fattigdom i EU	9
Fattigdom i Sverige	9
Barnfattigdom i Sverige	11
Barnfattigdom i förändring	12
Fler behöver hjälp med det basala	15
Arbetslöshet och a-kassa	17
En nulägesbild	19
Högst hyreshöjningen på 30 år	20
Konsekvenser av att växa upp i fattigdom	20
Vittnesmål	23
Den ensamstående föräldern	23
Barnen: Zaki	24
Rahmo	25
Ali	25
Åtgärdsförslag	27
På kort sikt: Ett krispaket	27
På längre sikt	29
Referenslista	31

BARNEN OCH KRISEN

Så påverkas barnen av inflationen

AMANDA SCHULIN

Inledning

”Det är en oro varje månad. När räkningarna är betalda behöver jag lägga allt som blir över på mat.”

Beatrice i Hässleholm drömmer om att kunna ta med sin sexåriga dotter till ett lekland. Ali i Borlänge har kompisar som inte längre kommer till skolan för att de saknar vinterjacka. På Nydala torg i Malmö larmar frivilligarbetare om att allt fler barn kommer till deras kostnadsfria frukostutdelningar. Många tar med sig bröd, pålägg och grönsaker i påsar till dagens övriga måltider. På Blombackaskolan i Södertälje behöver de laga mer mat – eleverna är hungrigare och äter betydligt mer särskilt inför och efter helgen.

Vi börjar bli välbekanta med larmen från Sveriges alla hörn. Med en inflation som verkar har bitit sig fast på mellan nio och tio procent, trots en rejält höjd styrränta, har de som tidigare hade sämst marginaler numera inga alls. Matpriserna har stigit med 20 procent på ett år. Antalet familjer som söker sig till hjälporganisationer för att få hjälp med mat och andra grundläggande behov har ökat explosionsartat.

Det är tolv år sedan Håkan Juholt, då nyvald partiledare för Socialdemokraterna, i sitt första linjetal adresserade barnfattigdomen. Tio år sedan Janne Josefsson i Uppdrag Granskning diskvalificerade påståendet att en kvarts miljon barn i Sverige lever i fattigdom, och som nästintill delade Sverige i två läger. Sedan dess: ett decennium där begreppet barnfattigdom varit ganska frånvarande i den politiska debatten. Fram tills i dag.

Den här rapporten vill teckna en nulägesbild över barns situation i Sverige i dag, framför allt de som är mest utsatta när levnadskostnaderna skenar och löner och bidrag inte följer med. Men rapporten vill också gå till botten med vad som lett fram till att så många haft så ytterst små marginaler för att möta kostnadsökningarna, samt ge förslag på åtgärder både i det akuta läge vi befinner oss i och på längre sikt.

Rapporten är ett samarbete mellan Tankesmedjan Tiden och arbetarrörelsens barn- och ungdomsorganisation Unga Örnar.

Begrepp och definitioner

Många är bekanta med begreppen "absolut" respektive "relativ" fattigdom. För att kunna prata om fattigdom generellt och barnfattigdom specifikt är det viktigt att reda ut vad vi menar när vi pratar om den.

Sveriges statistikmyndighet Statistiska centralbyrån, SCB, beskriver fattigdom så här:

Fattigdom brukar beskrivas som avsaknad av resurser som medför att man inte har den levnadsnivå som anses vara allmänt accepterad i samhället. Man använder ibland begrepp som utanförskap eller social exkludering. I dagligt tal avses dock oftast ekonomisk fattigdom, alltså låga inkomster och små ekonomiska tillgångar.¹

SCB beskriver vidare hur fokus historiskt sett legat på extrema och akuta fattigdomstillstånd med hunger, dåligt boende och svag hälsa som följd. Alltså att inte ha råd med livsnödvändigheter som mat, boende och kläder. Någon form av global definition av detta har blivit FN:s och Världsbankens mått på extrem fattigdom, där en inkomst under 1,90 amerikanska dollar per dag är gränsen.²

Antalet extremt fattiga i världen har stadigt sjunkit fram till i september 2022 då fattigdomsgränsen på grund av inflationen höjdes till 2,15 amerikanska dollar per dag. Med den nya gränsen ökade siffran över extremt fattiga i världen från 659 miljoner människor till 674 miljoner människor, eller en elftedel av världens totala befolkning.³ Över hälften av de extremt fattiga i världen är barn.⁴

I Sverige har det globala måttet på extrem fattigdom inte fyllt någon funktion eftersom i princip alla har en inkomst över det. Det har i stället varit vanligare att prata om ekonomisk utsatthet eller låg inkomststandard.

1 Statistiska centralbyrån, *Att mäta fattigdom* (2017-12-11)

2 Unicef, *Viktigt att bryta barns fattigdom* (2020-10-29)

3 Världsbanken, *September 2022 global poverty update* (2022-09-14)

4 Unicef 2020

Fattigdom i EU

Av EU mäts materiell fattigdom utifrån några kriterier gällande levnadsstandard. Dessa definieras om en person kan:

- ◆ betala oförutsedda utgifter
- ◆ har råd med en veckas semester per år
- ◆ har råd med en måltid med kött, kyckling eller fisk eller motsvarande vegetariskt alternativ varannan dag
- ◆ har tillräcklig uppvärmning av bostaden
- ◆ har råd med kapitalvaror som:
 - ◆ tvättmaskin
 - ◆ färg-TV
 - ◆ telefon
 - ◆ bil
 - ◆ kan amortera på skulder⁵

Har en individ eller ett hushåll inte råd med minst fyra av de nio punkterna kan personen eller hushållet anses befinna sig i allvarlig materiell fattigdom. Individer som inte vill eller behöver ha någon av dessa varor eller tjänster är inte inräknade.

Enligt EU:s definition har knappt en procent av befolkningen i Sverige de senaste åren befunnit sig i allvarlig materiell fattigdom, jämfört med ett EU-genomsnitt på 8 procent. I vissa EU-länder är siffran betydligt högre, i Bulgarien och Rumänien exempelvis lever runt tre personer av tio i allvarlig materiell fattigdom.

Fattigdom i Sverige

I länder där den generella levnadsstandarden är hög används ofta relativa mått för att beskriva människors ekonomiska situation. Den ekonomiska standarden mäts då i relation till resten av det omgivande samhället.

I Sverige används begreppet *låg inkomststandard* som klassificering för hushåll med låga inkomster. När ett hushålls inkomster inte räcker för att betala nödvändiga omkostnader som boende, hemförsäkring, barnomsorg och lokala resor uppfylls kriterierna för låg inkomststandard, vilket år 2021 var runt tre procent av Sveriges befolkning över 16 år.

5 SCB 2017

Ett mer exakt mått som ofta används internationellt är hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet, av EU kallat *risk of poverty* (i risk för fattigdom). Det belyser att låg ekonomisk standard inte alltid är detsamma som att vara fattig. Ett sådant siffersatt mått underlättar internationella jämförelser, men säger mindre om faktiska levnadsförhållanden i landet. Enligt EU-måttet lever ungefär 16 procent av Sveriges befolkning i låg ekonomisk standard, medan EU-snittet är 17 procent. Men att ha låg ekonomisk standard innebär väldigt olika saker beroende på hur levnadsstandarderna generellt ser ut i landet du bor i.

Måttet tar inte heller hänsyn till tillgångar och skulder. Ett hushåll med tillgångar kan klara sig bra även om inkomsten är liten. Och ett hushåll med bättre inkomst men med stora skulder kan på grund av skulderna vara i en ekonomiskt mycket utsatt situation, men det syns inte alltid i statistiken.⁶

6 SCB 2017

Barnfattigdom i Sverige

Det finns alltså olika sätt att mäta fattigdom på och således olika sätt att mäta fattigdom bland barn, i Sverige och internationellt. I svensk kontext hänvisas ofta till barnrättsorganisationen Rädda Barnens metod för att mäta barnfattigdom, ett mått de har utarbetat tillsammans med Tapio Salonen som är professor i socialt arbete vid Malmö universitet. Det är ett sammansatt mått där barn i familjer med låg inkomststandard samt barn i familjer som beviljats försörjningsstöd räknas in.⁷

Rädda Barnen har sedan 1991 gett ut rapporter om barns ekonomiska utsatthet i Sverige, och har således följt utvecklingen i över tre decennier. Även om möjligheterna till datainsamling förändrats under den tidsperioden gör deras långsiktiga studier att utvecklingen går att följa och jämföra över tid.

Generellt visar deras siffror att en stor andel familjer generellt har fått det bättre ställt ekonomiskt sedan millennieskiftet. Barnfattigdomen minskade från 22,3 procent år 1997 till 10,9 procent år 2007. Och, räknat i fast pris, steg medianinkomsten med 60 procent mellan 2000 och 2019. Men under samma period har inkomstjämligheten fortsatt att öka. Den rikaste tiondelen av svenska hushåll ökade sin disponibla inkomst med 27 procent, den fattigaste tiondelen med 17 procent. Sju av tio barnfamiljer har i dag en inkomst som är minst dubbelt så hög som gränsvärdet för låg inkomststandard, samtidigt som glappet till de som har det sämst ställt ökar.⁸

I Rädda Barnens rapport framgår att andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet minskar och uppgick till 9,2 procent 2019 vilket är en minskning med 0,1 procent jämfört med mätningen från 2016. Dock ökar antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll och blev 10 000 fler under samma tidsperiod. Den totala ökningen av antalet barn i Sverige under 2016–2019 var 125 000.

⁷ Rädda Barnen, *Barnfattigdom i Sverige – årsrapport 2021* (2021-12-06)

⁸ Rädda Barnen 2021

Det finns stora skillnader i ekonomiska uppväxtvillkor hos barn i Sverige beroende på föräldrarnas härkomst samt hur familjesammansättningen ser ut. I gruppen barn till ensamstående föräldrar lever exempelvis ett av fem barn i fattigdom, jämfört med knappt sex procent i gruppen barn till sammanboende föräldrar. Mest utsatta, i jämförelse, är barn till ensamstående kvinnor.

Skillnaderna är också stora sett till föräldrarnas ursprung. Runt 20 procent av barn med en eller två utlandsfödda föräldrar lever i ekonomisk fattigdom i Sverige. Siffran för barn med två föräldrar som är födda i Sverige är 2,8 procent. Den största riskfaktorn för att leva i ekonomisk utsatthet, enligt Rädda Barnens definition, är alltså kombinationen att leva med en ensamstående förälder som är född utomlands. Nästan hälften av alla de barnen i Sverige lever i barnfattigdom.⁹

Barnfattigdom i förändring

Redan innan Ryssland inledde sin fullskaliga illegitima invasion av Ukraina hade inflationen börjat ticka uppåt. Med undantag för finanskrishösten 2008, då inflationen gick upp till 3,5 procent, hade den legat runt två procent sedan början av 1994. Det är i linje Sveriges Riksbanks mål. Men efter pandemiåren låg inflationen i januari 2022 på nästan fyra procent och högre skulle den bli.

När Ryssland invaderade Ukraina 24 februari inleddes en kedja av händelser som ytterligare skulle spä på utvecklingen. Ryssland slutade exportera naturgas till Europa vilket gjorde att den europeiska elmarknaden skenade i pris, vilket i sin tur smittade av sig på elmarknaden som helhet. Men även andra faktorer, som Tysklands nedstängning av kärn- och kolkraftverk tros ha bidragit.

Sedan början av förra året har inflationstakten i Sverige gått brant uppåt utan tecken på att mattas av. KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) var i december 2022 10,2 procent. I januari 2023 sjönk den något, till 9,3 procent, på grund av lägre energipriser. Räknas effekten av elpriserna bort fortsatte dock inflationen att stiga trots Riksbankens räntehöjningar.¹⁰ Inte sedan 1990-talet har den varit på liknande nivåer.¹¹

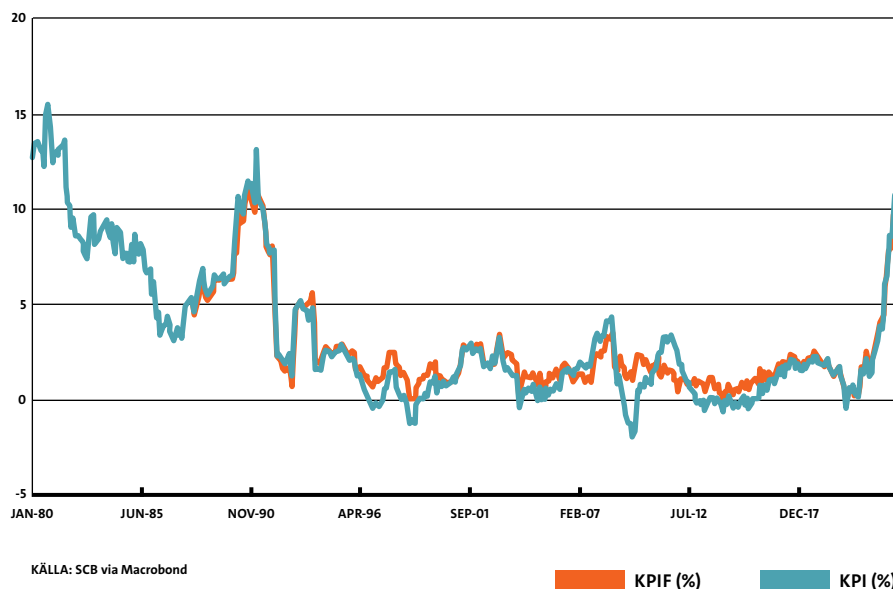
⁹ Rädda Barnen 2021

¹⁰ Sveriges riksbank, Inflationen just nu (2023-01-14)

¹¹ Graf från ekonomifakta.se (2023-02-20)

Inflationstakten

Förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Elpriserna steg under förra året med 100 procent, och livsmedelspriserna med 20 procent.¹² En vitkål blev 66 procent dyrare, kaffe 40 procent dyrare och priset på mjölk och smör ökade med 36 procent.¹³

Trots inkomstökningar har den höga inflationen försämrats hushållens köpkraft väsentligt. En familj bestående av två barn och två föräldrar i villa spås år 2023 förlora runt 4 400 kronor i köpkraft varje månad på grund av inflation, elpriserna och höjda räntor. En ensamstående förälder som bor i hyresrätt förlorar 2 200 kronor per månad i köpkraft, på grund av livsmedelspriser men även hyreshöjningar.¹⁴

I takt med den stigande inflationen under 2022 kunde vi se hur medierapporteringen förändrades. Från att diskussionen om barnfattigdom varit ganska frånvarande i svensk debatt under lång tid larmade frivilligorganisationer om att barnfamiljer i Sverige inte längre har råd med det mest grundläggande.

¹² Konsumentverket: Maten 20 procent dyrare (2022-11-24)

¹³ Dagens Nyheter: Livsmedelsbranschen: Matpriserna fortsätter att öka (2023-01-13)

¹⁴ SVT: Så mycket mindre har hushållen – varje månad (2023-01-13)

På Sveriges Stadsmissioners hemsida intervjuas en ensamstående mamma i Skåne:

”Att inte ha tillräckligt med mat till sitt barn är en hemsk känsla. Att inte kunna välja bra och nyttig mat känns också jobbigt. Brist på vitaminer är inte bra för någon människa. Det ger mig sådan ångest. Ångest över att inte kunna göra något i mitt liv. Bara överleva och överleva. Kämpa och kämpa, dag ut och dag in.”¹⁵

Högt tryck på hjälporganisationer: ”Pengarna räcker inte till”

SVT 25 december 2022

Har sju kronor kvar efter
hyran: ”Äter aldrig lunch”

SvD 12 juni 2022

Lund

Fattigdom i Lund: ”Behovet av barnoveraller är stort”

Sydsvenskan 24 oktober 2022

Matpriserna tros fortsätta uppåt i år

Piteå-Tidningen 9 januari 2022

Elpriserna driver bagare mot konkurs – ”Bisarrt”

Tidningen Näringslivet 17 augusti 2022

Ensamstående med tre barn: ”Tänker på ekonomin dagligen”

SVT 3 juli 2022

Hur klarar sjubarnsfamiljen matpriserna?

Dagens Nyheter 2 september 2022

Nu ökar antalet barnfamiljer som inte har råd att köpa mat

Eldsjälar: ”Det skär i hjärtat”

Aftonbladet 29 oktober 2022

¹⁵ Sveriges stadsmissioner: *Ensam mamma: ”Stadsmissionen är en livlina för mig”* (2022-12-30)

Fler behöver hjälp med det basala

Den ideella barnrättsorganisationen Majblomman arbetar för att motverka barnfattigdom i Sverige. Deras årliga försäljning av majblommor finansierar ekonomiskt stöd som barn som lever i familjer där pengarna inte räcker till kan ansöka om. Tidigare har sådana ansökningar gällt saker som fotbollsskor, barnkalas, kostnaden för en fritidsaktivitet eller ytterkläder. Men enligt generalsekreteraren Åse Henell har Majblommans volontärer det senaste året sett både ett kraftigt ökat antal ansökningar, och betydligt fler ansökningar som gäller basala behov som mat, blöjor och välling.

”Vi godkänner inte ansökningar om mat, det är så grundläggande, det måste samhället stå för. Vi ser också helt nya grupper som kommer in med ansökningar till Majblomman, de som kanske legat på gränsen innan men som nu inte har råd med vinterkläder till barnen eller avgiften till fritidsaktiviteter.”¹⁶

Hon beskriver det ökade behovet som Majblomman ser som mycket oroande. Ungefär 40 procent av de olika lokalföreningarna upplevde under hösten att ökat tryck, men det förändras snabbt.

”Jag har fått rapporter nu efter årsskiftet att volontärer har upplevt att behovet kanske tredubblades under december månad. Så läget är allvarligt.”¹⁷

Den svenska välfärdsmodellen bygger på tanken att ingen enskild ska vara beroende av välgörenhet för att klara de grundläggande behoven. Socialförsäkringar som sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen och allmänna och behovsprövade bidrag som barn- och bostadsbidrag ska göra att en skälig levnadsnivå kan garanteras även för den som inte kan arbeta. Ingen ska behöva stå med mössan i hand. Men redan långt innan inflationskrisen varnade fattigdomsforskare för att denna skäliga levnadsnivå inte längre gick att uppnå, då bidragsnivåerna så kraftigt halkat efter den generella inkomstutvecklingen.¹⁸

Enligt Försäkringskassan har barn- och familjeersättningarna bidragit med en allt mindre del av hushållens inkomster under de senaste 20 åren. För en ensamstående förälder med två barn eller fler har familjeförmånernas andel av inkomsten sjunkit från 38 till 22 procent mellan 1988 och 2018. Det är framför allt de behovsprövade och generella bidragen som utgör en mindre andel av inkomsten. De har en fast ersättningsnivå som bara kan ändras via politiska beslut. Alla barnhushålls inkomster har ökat de senaste 20 åren, men de har

¹⁶ Rapportförfattarens intervju med Åsa Henell, Majblomman (2023-01-10)

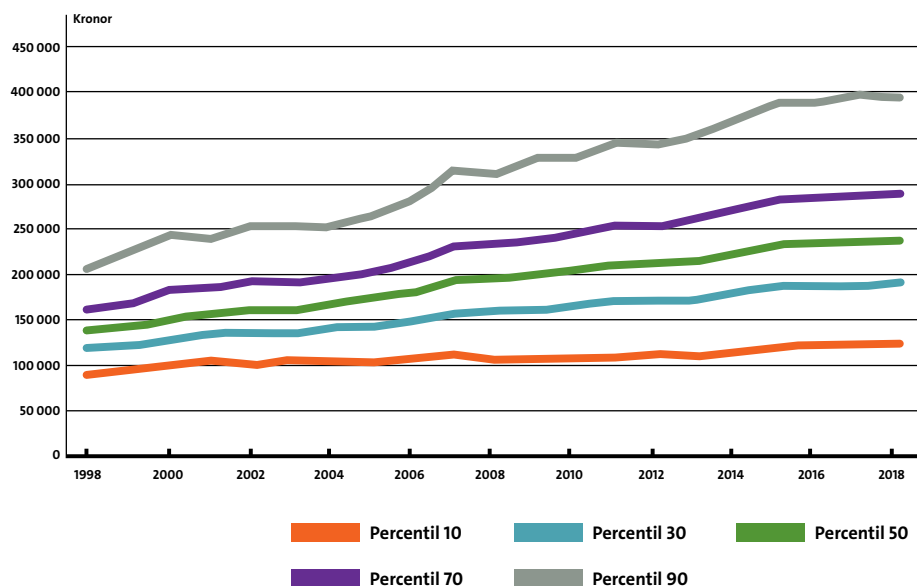
¹⁷ Åse Henell (2023-01-10)

¹⁸ Dagens ETC: *Välfärd eller välgörenhet?* (2014-12-21)

ökat mer i hushåll som redan har höga inkomster. De ekonomiska skillnaderna mellan hushåll där barn bor har alltså blivit större.¹⁹

Disponibel hushållsinkomst per konsumtionsenhet i barnhushåll fördelat över percentiler 1998–2018

Individer 0–64 år, 2018 års penningvärde

Barnombudsmannen, Sveriges barnrättsmyndighet, har länge varnat för barnfattigdomens konsekvenser och menar att utvecklingen delvis beror på hur de politiska prioriteringarna sett ut under längre tid.

I stora drag har ungefär tre procent av BNI (bruttonationalinkomsten) gått till transfereringar till barnfamiljer under 2000-talet. Samtidigt har ungefär en fjärdedel av barnfamiljerna legat under den av riksdagen fastställda gränsen för fattigdom, vilket är detsamma som EU-måttet *risk of poverty*, om endast den egna inkomsten räknas in och inte olika fattigdomsdämpande bidrag. En del av en större strukturomvandling, menar Sveriges barnombudsman Elisabeth Dahlin.

”Det handlar inte om politisk färg på regeringen utan om en stor samhällsförändring. Den fattigdomsdämpande delen i transfereringarna, som föräldrapenning, bostadsbidrag och barnbidrag till barnfamiljerna var tidigare väldigt hög, uppemot 16–17 procent. Nu är den delen under 10 procent.”²⁰

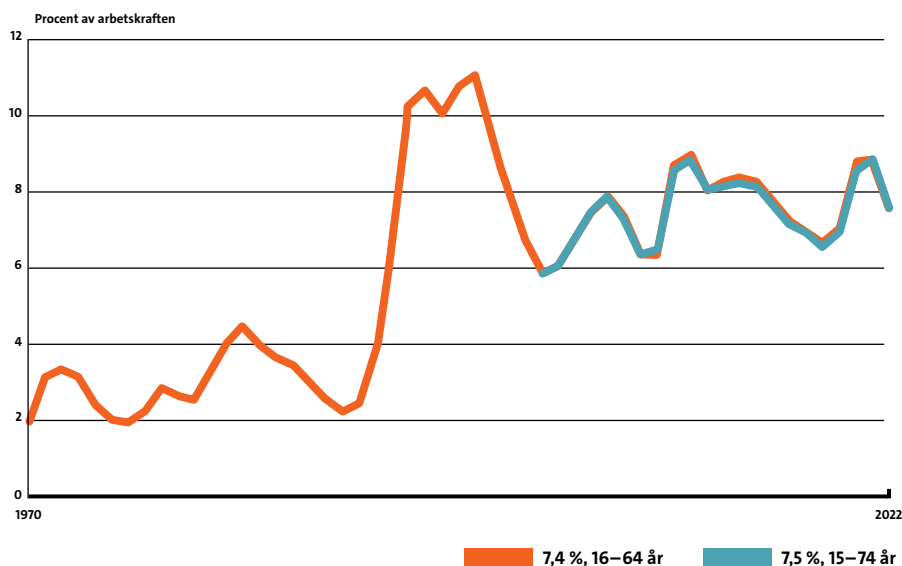
¹⁹ Graf från *Barn- och familjeersättningar har stor betydelse för ekonomin i låginkomstfamiljer* (2020)

²⁰ Rapportförfattarens intervju med Elisabeth Dahlin (2023-01-18)

Arbetslöshet och A-kassa

Samtidigt har utvecklingen av arbetsmarknaden i Sverige de senaste 50 åren närmast skapat ett nytt normalläge. Mellan år 1970 till 1990 låg arbetslösheten på mellan två och fyra procent, det vill säga på eller nära det som brukar kallas strukturell arbetslöshet. Efter 90-talskrisen har den legat mellan sex och nio procent, förutom i slutet av 90-talet när den ibland var över elva procent. De senaste 13 åren har arbetslösheten som lägst varit 6,5 procent i Sverige.²¹

Arbetslöshet per år – tidsserie

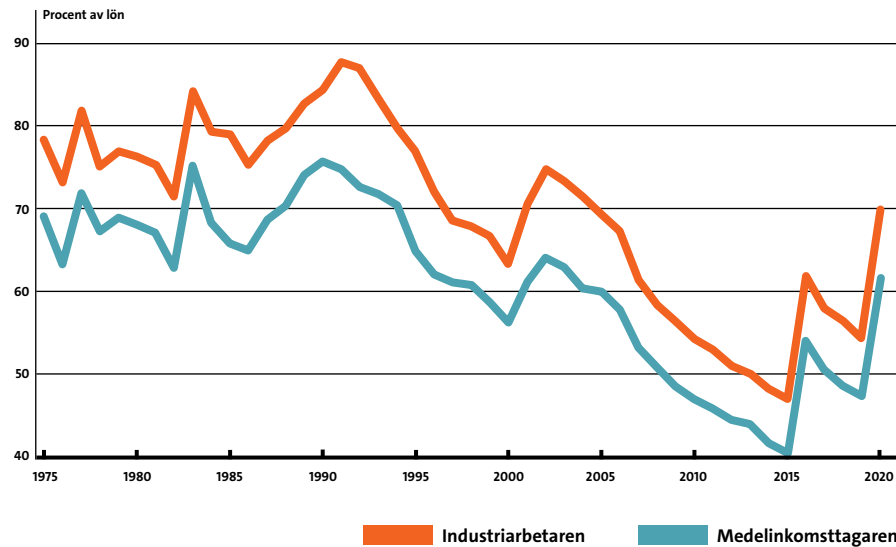
Parallellt med utvecklingen på arbetsmarknaden har A-kassenivåerna varit ojämna och i praktiken tidvis sänkts. Tanken med lagen om arbetslöshetsförsäkringen från 1974 var att ersättningen skulle följa en industriarbetarlön. Så har det inte blivit.

Den högsta dagsersättningen i A-kassan i kronor är ett politiskt beslut. Under 90-talskrisen i början av 1990-talet kunde en industriarbetare få ut nästan 90 procent (87,7) procent av den tidigare lönen vid arbetslöshet upp till 26 veckor. En medelinkomsttagare drygt tre fjärdedelar. Nivåerna sjönk sedan, höjdes tillfälligt igen vid millennieskiftet för att sedan sänkas när regeringen Reinfeldt ett tillträdde 2006. År 2015 var nivåerna mindre än 50 procent av lönen, för en medelinkomsttagare bara drygt 40 procent. Därefter har ersättningen fluktuerat

²¹ Siffror från SCB:s AKU (arbetskraftsundersökningarna), graf från ekonomifakta.se (2023-02-17)

med en höjning i början av pandemin, som tills vidare blir kvar efter en kompromiss mellan Tidöpartierna. Emot Ulf Kristerssons vilja, ska tilläggas.²²

Nettoersättningen vid arbetslöshet, som andel av den tidigare lönen, 1975–2020

En annan ersättning som inte höjts på väldigt länge är dagersättningen för asylsökande, som ligger på samma nivå som 1994. Ersättningen per dag varierar beroende på om du bor själv och om du har barn att försörja. Men som exempel får en ensamstående person som inte bor på Migrationsverkets boende och har tre barn mellan fyra och tio år att försörja 178,50 kronor per dag. Det ska täcka kostnader för mat, kläder, skor, tandvård, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror, fritidsaktiviteter samt sjukvård och mediciner för vuxna. Dagersättningen kan jämföras med riksnormen för försörjningsstöd, som regleras varje år och år 2022 låg på drygt 100 kronor per dag för en ensamstående vuxen.²³

²² Arbetet: Trots höjningen – a-kassan lägre än på 90-talet (2020-06-15)

²³ Svenska Röda Korset: Ge asylsökande en ersättning som går att leva på (2022-07-13)

En nulägesbild

Det är mot den här bakgrunden av stigande arbetslöshet, ökade ekonomiska klyftor och sänkta nivåer i olika fattigdomsdämpande ersättningar vi möter dagens inflationsnivåer. Många barnfamiljers ekonomiska marginaler har varit obefintliga vilket nu visar sig i form av oförmåga att klara de grundläggande behoven när priserna rusar.

Den 20 januari möttes beslutsfattare och barnrättsaktörer på den nystartade Barnrättskonversationen, en arena för dialog om barns rättigheter skapat av PR-byrån Reform Society. Där medverkade Jonas Wahlstrand, generalsekreterare för Sveriges stadsmissioner och gav sin bild av läget.

”Just nu ser vi att antalet barnfamiljer som kommer till oss och ber om mat ökar drastiskt på grund av inflationen. Två tredjedelar av våra öppna insatser just nu handlar om mat. Antingen att man vill äta hos oss, få en matkasse hem, eller handla i våra matmissioner. Medlemskapen i dem har fördubblats de senaste månaderna.”

Stadsmissionens bild överensstämmer med den Majblomman och andra liknande aktörer ger – människor i Sverige, med och utan barn, har svårt att få pengarna att räcka till mat.

Dessutom är vräkningsciffrorna för barnfamiljer de högsta just nu sedan 2012, enligt Stadsmissionen. I de tio kommuner som granskas i deras rapport *Hemlös 2023*, som presenterades i början av februari, framgår att antalet barnfamiljer som vräkts från sina bostäder ökade med 45 procent mellan 2017–2021.

Samtidigt har det blivit allt svårare att få stöd för människor i strukturell hemlöshet, vilket syftar på människor som lever i hemlöshet på grund av ekonomisk utsatthet. Trots att tröskeln för när du har rätt till stöd inte höjts, vittnar tjänstemän i rapporten om hur politiken alltmer låter ekonomin styra socialtjänstens insatser.²⁴ Det kan enligt Jonas Wahlstrand ge stora långsiktiga konsekvenser.

24 Sveriges Stadsmissioner: *Hemlös 2023*

”Forskningen visar att om du har trassliga boendeförhållanden som barn, så får du det också som vuxen.”²⁵

Högsta hyreshöjningen på 30 år

Samtidigt som det står klart att många barnfamiljer alltså redan förlorat sina hem blev förhandlingarna om årets hyreshöjning mellan bostadsbolagen och hyresgästföreningen klara klara den 7 februari. I genomsnitt höjs hyran med 4,45 procent, väsentligt lägre än de ni procent som bostadsbolagen krävde men ändå den högsta höjningen på 30 år.²⁶

Det är mot den bakgrunden alltså rimligt att anta antal barnfamiljer som vräks eller hotas av vräkning kommer att öka ytterligare.

Konsekvenser av att växa upp i fattigdom

FN:s barnkonvention är sedan år 2020 svensk lag. I dess 54 artiklar slås varje barns rättigheter och statens ansvar för att de ska bli verklighet fast. Några av artiklarna har en särskild status och brukar kallas för konventionens grundprinciper. Dessa är:

Artikel 2: Alla barn har lika värde och samma rättigheter och ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas i alla åtgärder som rör barn. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare, och vad det är avgörs i varje enskilt fall med hänsyn till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6: Slår fast alla barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Förutom den fysiska hälsan inkluderas också barnets andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och att hänsyn tas till dem i alla frågor som berör barnet, med hänsyn till barnets ålder och mognad.²⁷

Då Sverige ratificerat barnkonventionen och dessutom införlivat den i vår nationella lagstiftning är det alltså den svenska statens ansvar att tillse att den efterlevs. Men det finns gott om vittnesmål som säger emot att den följs.

I en forskningsöversikt av Forte från 2018 sammanställs svensk forskning om ungdomar från 2008 till 2016. I rapporten undersöks hur ungdomar mellan 13

²⁵ Jonas Wihlstrand på Barnrättskonversationen (2023-01-20)

²⁶ SVT: Hyreshöjningen klubbad – högsta på 30 år (2023-02-07)

²⁷ Barnombudsmanen: Det här är barnkonventionen (2021-07-01)

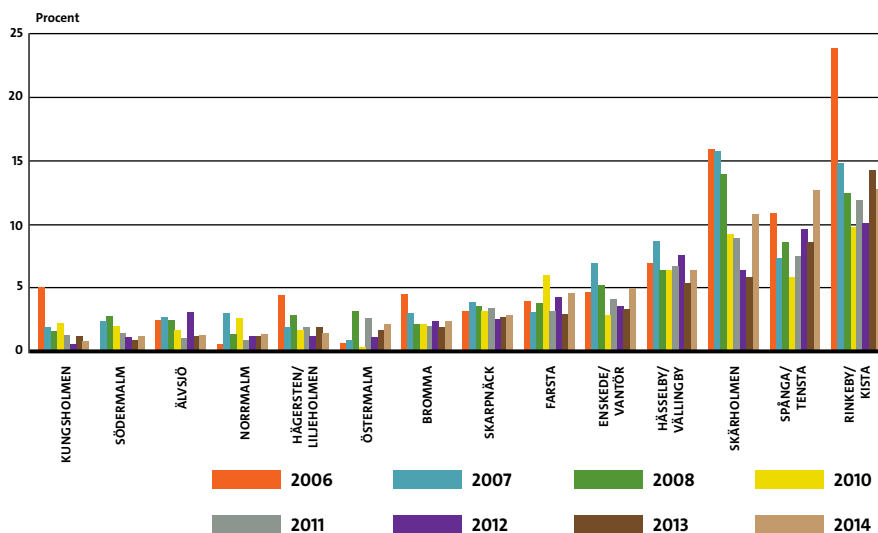
och 25 år påverkas av sina uppväxtvillkor när det gäller ekonomiska villkor, boendesituation, utbildning, sysselsättning, hälsa, fritid inflytande och delaktighet och brottslighet samt utsatthet för brott.

Rapporten konstaterar, vilket tidigare redogjorts för, att majoriteten unga har fått det bättre de senaste 20 åren. Men den fattigaste andelen av befolkningen har blivit större. De ungdomar som tillhör den kategorin löper ökad risk för fysiskt och psykisk ohälsa, bristfälliga relationer till vänner och föräldrar, utsatthet för brott och otrygghet, kriminalitet, trångboddhet, låga studieresultat, arbetslöshet, bidragsberoende och ingripanden av den sociala barnvården.²⁸

Det kan vara extra intressant att titta på hur skillnader i uppväxtvillkor påverkar barn och unga som bor i samma kommun, med tillgång till liknande samhällsservice och arbetsmarknad. I Stockholm tillsatte år 2015 den politiska ledningen Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, som hade som övergripande mål att minska segregationen och öka jämlikheten i Stockholm.

I deras första kartläggning, Skillnadernas Stockholm, påvisades att skillnaderna i hälsa börjar mycket tidigt i livet. I den stadsdel där det år 2015 levde flest barn i fattigdom enligt Rädda barnens definition, Rinkeby-Kista, var det 13 gånger vanligare med hål i tänderna hos treåringar än i den stadsdel där lägst antal barn levde i fattigdom, Kungsholmen.²⁹

Andelen treåringar med kariesskadade tänder per stadsdelsområde år 2006–2013³⁰

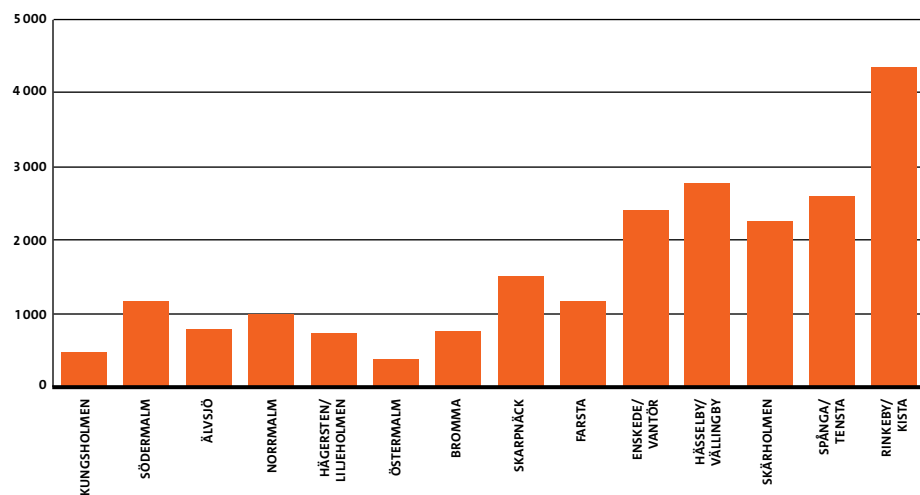
28 Forte: *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige* (2018-04-23)

29 *Skillnadernas Stockholm* (2015)

30 Grafik från rapporten *Skillnadernas Stockholm* (2015)

Antal barn 0–17 år som lever i absolut barnfattigdom i Stockholm

(Barnfattigdom enligt Rädda barnens definition)

Vittnesmål

Den ensamstående föräldern

Beatrice är 27 år och bor i en hyresrättslägenhet Hässleholm i Skåne. Hennes dotter som är sex år bor växelvis hos henne och växelvis hos sin pappa, och de har delad vårdnad så hon uppbär inget underhållsstöd. Beatrice arbetar inom hemtjänsten, 50 procent på schema och sedan så mycket hon får som timvikarie på två olika ställen. Hon vill helst jobba heltid, och har många gånger lyft det med sin chef. Ett tag hade hon timvikariat på sju olika ställen, men det blev för rörigt så just nu delar hon sin tid mellan två arbetsplatser.

”Under sommarhalvåret går det att komma upp i heltid, men på vintern när många vill jobba in till semestern blir det inte mer än 50 till 80 procent. Min chef verkar föredra att ta in fler timvikarier i stället för att ge mig fler timmar, det är väl billigare.”³¹

Utöver sin lön har Beatrice även bostadsbidrag. Men redan innan inflationen drog i väg hade Beatrice svårt att få pengarna att räcka till. De månader hon får jobba mer försöker hon lägga undan pengar, men eftersom inkomsten varierar är det svårt att spara då hon ofta måste ta de undanlagda pengarna en månad med mindre lön.

”Så jag får inga sparpengar, och nu när allt blivit så mycket dyrare så blir det väldigt stramt. Jag försöker köpa billig mat med kort datum i mataffären och ta med rabattkuponger. Men bara en falukorv har stigit från runt 20 till 35 kronor. Det är en oro varje månad när räkningarna är betalda – allt som blir över läggs på mat”.

Beatrice betalar 6 000 kronor i månaden för sin tvåa. Hon har tur och har syskon med äldre barn, så mycket kläder har hennes dotter kunnat ärva. Köper hon kläder blir det begagnade. Hennes dotter är medveten om situationen, och är de i en affär och hon ser något hon vill ha försöker Beatrice förklara att pengarna inte växer på träd just nu och att det får ta det när de har lite bättre ekonomi.

31 Rapportförfattarens intervju med Beatrice 15 februari 2023

Snart går flytten till en billigare lägenhet. På frågan om det är något särskilt Beatrice önskar att hon kunde ge sin dotter, som nu är svårt, svarar hon att hon skulle vilja ta med henne till ett lekland.

”Det har hon velat jättelänge, men även där har allt blivit dyrare.”

Ibland får Beatrice oväntade utgifter, som nyligen när hennes dotter behövde avlusas och hon skulle köpa lusmedel.

”Det är ju något som måste göras men det känns stressigt med en utgift jag inte hade räknat med.”

Hon tycker att man från politiskt håll borde agera så att framför allt barnfamiljer och pensionärer får det lite bättre i det läge som råder. Till exempel kan barnbidraget höjas. Kanske kan man gå efter årsinkomst så att de som har det tuffast får lite mer, resonerar hon.

”Samtidigt kanske det kan bli orättvist gentemot andra barnfamiljer eftersom alla känner av den större pressen.”³²

Barnen: **Zaki**

Zaki är elva år och bor med sin mamma, bonuspappa och tre syskon i Borlänge. De bor i en hyreslägenhet och han går i femman. Hans mamma är just nu föräldraledig och hans bonuspappa jobbar med frakt. Han har ingen kontakt med sin biologiska pappa.

Zaki märker av att priserna har gått upp, men säger att de i hans familj lever ungefär som förut. Men de tänker mer på att inte elräkningen ska bli för hög.

”Vi försöker att inte använda lika mycket vatten. Ett tag diskade vi för hand men då gick det åt mer varmvatten så nu använder vi diskmaskinen igen.”

När Zaki bli stor vill han bli polis eller doktor. Eller kanske jobba med djur, då gärna ormar. På frågan om vad Zaki tycker att politikerna bör göra säger han att han önskar att de ska öppna fritidsgården i området Jax som stängde för fem år sedan.³³

³² Beatrice (2023-02-15)

³³ Rapportförfattarens intervju med Zaki (2023-02-18)

Rahmo

Rahmo är 14 år och även hon bor i Borlänge med sin mamma och fyra syskon. Hennes mamma jobbar som elevassistent i en lågstadieskola och själv går hon i åttan. Hon jobbar extra för Unga Örnar. Även hemma hos Rahmo tänker de på e-len. Men Rahmo menar att många har det betydligt värre, vet hon.

”Det finns folk som inte har råd att köpa mat. De lagar kläderna om de går sönder för de har inte råd att köpa nya.”

Hon tycker att politikerna borde sänka priset på mat. Men också ge människor jobb, om de inte har det, så att de kan köpa mat till sina barn så de slipper vara hungriga.³⁴

Ali

Ali bor också han i Borlänge och är 16 år. Han går första året på naturprogrammet på gymnasiet och bor i ett hyresrättsradhus med sin mamma, pappa och syskon. Han har sju syskon men några har flyttat hemifrån. Han delar rum med sin lillebror. Hans mamma är vikarierande vårdbiträde och hans pappa jobbar i skolmatsal.

Han säger att han inte känner så stor oro för pengar om han jämför med många andra han känner som har det sämre. Men visst märks det. De brukar åka till Tyskland och hälsa på släkt över jul men det hoppade de över i år, det kostar för mycket.

”I januari var det lite kaos när fakturorna för hem- och bilförsäkringen kom. Men då hjälpte mina syskon till så det löste sig.”³⁵

Hemma hos Ali har de även ändrat sitt köpbeteende en del, exempelvis bytt till ett billigare märke på margarin. De har även behövt använda en del sparpengar för att få ihop det. Men det är framför allt i umgänget med sina vänner som Ali beskriver ganska stora förändringar.

”Jag försöker bjuda mina vänner som har ensamstående föräldrar om vi till exempel äter ute. Vi går inte på bio längre. Det är många som inte har några sparade pengar.”

Att prata om pengar med kompisar är känsligt, Ali berättar att han snarare märker saker än att hans vänner säger det rakt ut. Tidigare kunde de gå till kiosken i

³⁴ Rapportförfattarens intervju med Rahmo (2023-02-18)

³⁵ Rapportförfattarens intervju med Ali (2023-02-18)

skolan och köpa något annat att äta om de inte gillade skolmaten. Det gör de inte längre.

”Jag har vänner som inte går till skolan nu på vintern för de har inte några ytterkläder. Det är inget de sagt rakt ut men jag vet att det är så, de har vårjacka även nu på vintern.”

Men även Ali tänker på att inte fråga efter för mycket i rådande läge. Exempelvis skulle han gärna ha ett gymkort, men det får han inte studiebidraget att räckta till.

”Och jag vill inte be mina föräldrar om pengar till det, inte just nu i alla fall.”

Efter gymnasiet funderar Ali på att läsa juridik. På längre sikt drömmer han om att jobba för EU eller FN. Han säger att han förstår att politikerna inte kan ta bort krisen vi befinner oss i, men kanske kan de mildra konsekvenserna.

”I valrörelsen pratades mycket om villaägarna som får högre elräkning, men de har glömt dem som redan innan krisen låg ner. Innan jul fick alla med försörjningsstöd i Borlänge 500 kronor extra. Sådana saker.”³⁶

36 Rapportförfattarens intervju med Ali (2023-02-18)

Åtgärdsförslag

Den här rapporten visar på två huvudsakliga slutsatser. För det första har strukturella förändringar de senaste decennierna gjort att de barnfamiljer med minst marginaler i Sverige stod sämre rustade att möta den kostnadsutveckling vi sett senaste året, än de gjort inför tidigare kriser. Dessa är bland annat relativt sett lägre fattigdomsutjämnande ersättningar, vidgade ekonomiska klyftor och inte minst en arbetslöshet som konsekvent bitit sig fast på betydligt högre nivåer än för några decennier sedan.

För det andra befinner sig många föräldrar och barn i ett svårt ekonomiskt läge till följd av den akuta inflationskris vi är inne i just nu. Vi vet av erfarenhet att för de barn som växer upp i fattigdom, som inte har en stabil bostadssituation och som behöver oro sig för ekonomin till vardags ofta drabbas av konsekvenser senare i livet, i vissa fall under hela sina liv. I följande avsnitt kommer Unga Örnar och Tankesmedjan Tiden därför att föreslå åtgärder både för att möta den akuta krisen och för att på längre sikt rusta barnfamiljer med bättre marginaler för ekonomins svängningar.

På kort sikt: Ett krispaket

Genomför ett samlat krispaket för en bra barndom för alla. Finansiera detta genom att öka den historiskt låga statsskulden och höja skatten för större företag och de som tjänar bäst.

I paketet ska ingå:

- ◆ **Höjt barnbidrag som löpande justeras för inflationen.** Barnbidraget höjdes senast 2018 från 1 050 till 1 250 kronor, men innan dess hade det inte höjts på tolv år. Vi föreslår därför att det allmänna barnbidraget höjs med ytterligare 250 kronor för att möta kostnadsökningarna alla barnfamiljer ställs inför. Barnbidraget bör sedan löpande räknas upp med inflationen, i likhet med många andra bidrag och ersättningar
- ◆ **Inför ett tillfälligt inkomstprövat krisbidrag till barnfamiljer.** Förutom den generella höjningen av barnbidraget bör det vara möjligt att få ett så kallat krisbidrag. Utifrån deklarerad årsinkomst ges då ett tillskott, utöver den generella barnbidragshöjningen. Det ska vara aktuellt för de hushåll där inkomsten

är under medianinkomsten, och öka progressivt för att som mest vara dubbelt den allmänna barnbidragsnivån per barn för de hushållen med allra lägst inkomster. Krisbidraget ska sedan trappas ner i takt med att inflationen sjunker, för att när inflationen är tillbaka på runt två procent vara tillbaka på dagens nivåer (men med höjningen på 250 kronor kvar). Ett villkor för de vårdnadshavare som tar del av det extra krisbidraget är att de ska stå till arbetsmarknadens förfogande om de saknar jobb, detta för att undvika inlåsnings effekter.

- ◆ **Kommunala matmissioner.** Mat till mer humana priser ska inte endast vara upp till civilsamhället att erbjuda. På kommunala matmissioner kan barnfamiljer med låga inkomster handla mat och kommunen står för 50 procent av kostnaden. Matmissionerna kan antingen drivas i egen regi eller i partnerskap med befintliga matmissioner som i dag drivs av civilsamhället. De kan med fördel samlokaliseras med familjecentralerna/BVC.
- ◆ **Skolfrukost.** Utöver den gratis skollunchen ska alla grund- och gymnasieskolor erbjuda gratis frukost så länge krisen pågår.
- ◆ **Förtur till fasta jobb.** Föräldrar med försörjningsansvar för minderåriga barn ska ha förtur till fasta heltidstjänster. De har störst behov av att ha en planerbar ekonomisk situation.
- ◆ **Få föräldrar i jobb.** En extra satsning på föräldrar som står långt från arbetsmarknaden ska göras. Där kan satsningen Järvapiloterna i Stockholm agera förebild, där SFI-studier kombineras med utbildning till ett bristyrke.
- ◆ **Inför ett stopp mot att vräka barn.** Vräkningssiffrorna för barnfamiljer är de högst på tio år, vilket vi vet ger långsiktiga konsekvenser. Vräk inte barn.
- ◆ **Förtur i bostadskön och hyresavdrag.** Barn ska inte behöva oroa sig för att ha tak över huvudet. Ge barnfamiljer förtur till förstahandskontrakt i kommunala bostadsköer.
- ◆ **Hyresavdrag.** I dag har bostadsrättsägare rätt till ränteavdrag på sina bolån, men någon liknande förmån har inte funnits för hyresgäster. I linje med Hyresgästföreningens förslag anser vi att en del av hyran ska kunna dras av på skatten för att ekonomiskt gynna de som hyr sitt boende. Finansieras delvis med sänkt ränteavdrag för bostadsrättsägare.
- ◆ **Fri entré.** Inför tillfällig fri entré för barnfamiljer på badhus och muséer. Att som barn ha en aktiv och berikande fritid är en rättighet, och ska inte vara avhängigt familjens ekonomi.
- ◆ **Extra fritidspeng i försörjningsstödet.** De föräldrar som uppbär försörjningsstöd ska få en extra så kallad fritidspeng, som ska gå till meningsfulla fritidsaktiviteter för de minderåriga barn de har försörjningsansvar för. Förslagsvis 250 kronor per barn och månad.

- ◆ **Sommarkollogaranti och subventionerade semesterboenden.** Barn som vill gå på sommarkollo ska ha platsgaranti. Undersök möjligheterna för subventionerade sommarboenden för hela familjer där Visborg för arbetarkvinnor kan agera förebild. Här kan med fördel folkrörelsesverige vara med och upplåta kursgårdar, såsom Bommersvik och de arbetarrörelseägda folkhögskolorna. Statliga ersättningar till dem som upplåter sina platser ska utgå.
- ◆ **Inför kommunal sommarjobbgaranti för unga mellan 15–19 år.** Möjligheten till sommarjobb ska inte bero på vad dina föräldrar arbetar med eller deras kontaktnät. Särskilda informationskampanjer om möjligheten att få kommunala sommarjobb bör göras i områden som av polisen klassas som utsatta eller särskilt utsatta, om det behövs på fler språk än svenska.
- ◆ **Handslag mellan idrott, kultur och folkbildning.** Skjut till extra pengar till Riksidrottsförbundet, kulturskola och studieförbund mot att de lovar att erbjuda gratis fritidsaktiviteter till unga, framför allt i utsatta områden.

På längre sikt

När vi är ute ur den akuta krisen krävs att vi rustar välfärden med dess trygghetssystem så att marginalerna för de föräldrarna med lägst inkomster blir bättre. För konjunkturen kommer att fortsätta gå upp och ner, det vet vi av erfarenhet. Nedan listas åtgärder att arbeta mer långsiktigt med, där den övergripande och viktigaste är att angripa fattigdomen vid roten, det vill säga pressa tillbaka arbetslösheten och ge alla föräldrar chansen till ett bra arbete.

Förutom sänkt arbetslöshet föreslår vi:

- ◆ **Stärkta trygghetssystem.** Denna rapport har visat på hur trygghetssystemen inte följt med vare sig löne- eller kostnadsutvecklingen. Genom att höja a-kassa och sjukförsäkring behöver inte barnfamiljer som är beroende av dessa trygghetsnät för sin försörjning hamna i samma akuta situation. Ta även bort det orättvisa karensavdraget, inte bara för vård av sjukt barn.
- ◆ **Bygg ut det kommunala familjestödet.** Alla familjer ska kunna få råd och hjälp om hur de kan ta sig igenom tuffare tider.
- ◆ **Sänk trösklarna för att få ta del av omvårdnadsbidraget.** Familjer till barn med funktionsnedsättningar har ofta ett omfattande merarbete och behöver inte sällan gå ner i arbetstid. Gör det även enklare att få en större del av bidraget för berörda familjer. Genomför även förslagen i huvudmannaskapsutredningen för ökad likvärdighet när det gäller insatser inom LSS.³⁷
- ◆ **Ökad bemanning för trygga fritidsgårdar.** Gården ska vara en trygg plats för alla. Bygg även fler fritidsgårdar.

37 SOU: Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (2023)

- ◆ **Satsa på traumastöd och bygg ut BUP.** Framför allt i områden som drabbats av kriminalitet och utbredd fattigdom. Inget barn ska lämnas ensamt.
- ◆ **Satsa på kompetensutveckling inom socialtjänsten.** Prövningarna ska bli mer likvärdiga och oberoende av var du bor i Sverige.
- ◆ **Inför psykisk hälsa som ett ämne i skolan.** Förslagsvis inlemmas det i skolämnet Idrott och hälsa.
- ◆ **Max 400 elever per skolkurator.** I dag kan en skolkurator ha ansvar för 1 000 elever vilket ger dem mindre än tre minuter i veckan åt varje elev. Det förebyggande arbetet blir lidande. En ambition ska även vara att alla elever har möjlighet att träffa sin skolkurator fysiskt minst två gånger per vecka, även på små skolor.
- ◆ **Gratis kollektivtrafik för unga.** Det här bör vara ett politiskt mål både för att ungdomar ska kunna ta extra- och sommarjobb och ta sig till aktiviteter.
- ◆ **Lägga om bostadspolitiken och bygg bort trångboddheten.** Alla barn ska ha en lugn plats för studier och vila.
- ◆ **Förbud vinstjakten i skolan.** Alla skolor ska ha varje barns kunskapslängtan i centrum.
- ◆ **Gör gymnasiet obligatoriskt.** Se till att varenda ungdom ges de faktiska möjligheterna att klara det med bland annat garanterad läxhjälp.

Referenslista

Skriftliga källor:

- Armelius, Hanna (Ekonomifakta 17 februari 2023), *Arbetslöshet*
<https://www.ekonomifakta.se/fakta/arbetsmarknad/arbetsloshet/arbetsloshet/>
- Bergnehr, Disa & Enell, Sofia, (Forte 23 april 2018) *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige – En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*
<https://forte.se/publikation/ungdomars-och-unga-vuxnas-levnadsvillkor/>
- Björklund, Åsa (Dagens ETC 21 december 2014), *Välfärd eller välgörenhet?*
<https://www.etc.se/utrikes/valfard-eller-valgorenhet>
- Bremberg, Elisabeth & Slättman, Helen m. fl., (Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm 2015) *Skillnadernas Stockholm*
<https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/social-hallbarhet/skillnadernas-stockholm.pdf>
- Castenada Aguilar, R. Andres & Diaz-Bonilla, Carolina m. fl, (Världsbanken, 14 september 2022) *September 2022 global poverty update from the World Bank*
<https://blogs.worldbank.org/opendata/september-2022-global-poverty-update-world-bank-2017-ppps-and-new-data-india>
- Difs, Kristina (Konsumentverket, 24 november 2022), *Maten 20 procent dyrare visar Konsumentverkets siffror*
<https://www.konsumentverket.se/aktuellt/nyheter-och-pessmeddelanden/pessmeddelanden/2022/maten-20-procent-dyrare-visar-konsumentverkets-siffror/>
- Heggemann, Hans & Helgesson, Thomas (SCB, 11 december 2017), *Att mäta fattigdom*
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2017/Att-mata-fattigdom/>
- Hultin, Hanna (Försäkringskassan, Korta analyser 2020:1) *Barn- och familjeersättningar har stor betydelse för ekonomin i låginkomstfamiljer*
<https://www.forsakringskassan.se/download/18.4d7a03d-617b3a1265051bf/1629815490584/barnhushallens-ekonomi-korta-analyser-2020-1.pdf>
- Lööw, Lars (SOU 2023:9) *Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (Slutbetänkande av Huvudmannaskapsutredningen)*
https://www.regeringen.se/contentassets/91f1b30bc45f46c1975ae5d43546291e/sou-2023_9---ett-statligt-huvudmannaskap-for-personlig-assistans---okad-likvardighet-langsiktighet-och-kvalitet.pdf
- Martos Nilsson, Mårten (Arbetet 15 juni 2020) *Trots höjningen – a-kassan lägre än på 90-talet*
<https://arbetet.se/2020/06/15/trots-hojningen-a-kassan-lagre-an-pa-90-talet/>

- Pakdemir, Helin (SVT, 18 januari 2023), *Så mycket mindre har hushållen – varje månad*
<https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/privatekonomen-sa-forandras>
- Paues, Åberg, (Sveriges Stadsmissioner 2023) *Hemlös 2023* (Städer i granskningen: Eskilstuna, Göteborg, Kalmar, Linköping, Malmö, Stockholm, Västerås, Uppsala, Umeå och Örebro)
https://www.stadsmissionen.se/sites/default/files/2023-01/Hemlöshetsrapportenprocent202023_Embargo2feb.pdf
- Salonen, Tapio & Samzelius, Tove m.fl., (Rädda barnen, 6 december 2021) *Barnfattigdom i Sverige – årsrapport 2021*
- Strandberg, Hans (Dagens Nyheter, 13 januari 2023), *Livsmedelsbranschen: Matpriserna fortsätter att öka*
<https://www.dn.se/ekonomi/livsmedelsbranschen-matpriserna-fortsatter-att-oka/>
- Sveriges riksbank (14 januari 2023), *Inflationen just nu*
<https://www.riksbank.se/sv/penningpolitik/inflationsmalet/inflationen-just-nu/>
- Sveriges stadsmissioner (30 december 2022): *Ensam mamma: ”Stadsmissionen är en livlina för mig”*
<https://sverigesstadsmissioner.se/nyheter/ensam-mamma-stadsmissionen-ar-en-livlina-for-mig/>
- Unicef (29 oktober 2020), *Viktigt att bryta barns fattigdom*
<https://beta.unicef.se/socialt-skyddsnat/barnfattigdom>
- Wiklund, Manne, (SVT 7 februari 2023) *Hyreshöjningen klubbad – högsta på 30 år*
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/hyreshojning-klubbad-hogsta-pa-30-ar>
- Ärnlöv, Martin, (Svenska Röda Korset 13 juli 2022) *Ge asylsökande en ersättning som går att leva på*
<https://www.rodakorset.se/om-oss/pressrum/debattartiklar/ge-asylsokande-en-ersattning-som-gar-att-leva-pa/>
- Öljemark, Jacob (Ekonomifakta, 20 februari 2023), *Inflation*
<https://www.ekonomifakta.se/fakta/ekonomi/finansiell-utveckling/inflationen/>

Citat:

- Wihlstrand, Jonas på Barnrättskonversationen (Reform Society 20 januari 2023)
<https://www.barnrattskonversationen.se>

Intervjuer:

- Åse Henell, Generalsekreterare Majblomman (Stockholm/Göteborg 10 januari 2023)
- Elisabeth Dahlin, Sveriges barnombudsman (Stockholm 18 januari 2023)
- Beatrice (Stockholm/Hässleholm 15 februari 2023)
- Zaki (Borlänge, 18 februari 2023)
- Rahmo (Borlänge, 18 februari 2023)
- Ali (Borlänge, 18 februari 2023)

Tankesmedjan

Tiden vill stimulera progressiv debatt kring de avgörande utmaningar som samhället står inför: klimatomställning, trygghet i förändring och minskad ojämlikhet.

Tankesmedjan Tiden vill visa att det är möjligt att driva progressiv politik i en tid som är både globaliserad och lokal. Vi vill visa att en sådan politik varken behöver vara dogmatisk, låst vid sin historia eller ett resultat av kortsiktiga kampanjstrategier och triangulering.

Vi deltar i den politiska debatten, analyserar samhällsproblem, tar fram rapporter med reformförslag och ordnar seminarier.

Tankesmedjan Tiden ger även ut den socialdemokratiska idétidskriften Tiden.

tankesmedjan
TIDEN